

Zapomenutá jména Boží

Jak rychle roste věda a technika! Leč – jak rychle roste hrubost a vulgarita! Mírnost, vlídnost, něžnost jsou vzácností.

My křesťané však máme štěstí. Nás zušlechťuje Kristus. Jeho Duch zapůsobil na učedníky víc než jeho tělesná přítomnost. Proto musel odejít. Jeho Duch dává šlechetnost. Bůh nemá něhu, lásku a radost. On JE Něha, Láska, Radost! To jsou jména třetí božské Osoby. Tím vrcholí Bůh. Tím vrcholí křesťan. Vše dobré vrcholí radostí. „Vejdí v radost svého Pána!“ – uslyší věrný služebník. Letnice jsou svátkem radosti.

Na počátku církve objal biskup po udělení svátosti Ducha bířmovance a políbil ho. Později už to nešlo, a tak ho pohladil. Časem se v církvi na něhu zapomnělo, a byl z toho políček.

Kéž nám Duch vrátí, co nám chybí!

Poslušnost a hledání Boží vůle

Jedním z klíčových témat ignaciánské spirituality je hledání Boží vůle. Křesťanská tradice vypracovala celou řadu metod jejího rozeznávání. Mezi jednu z nich lze zařadit dialog mezi představeným a podřízeným, který charakterizuje poslušnost.

Jedním z motivů, které mají podřízené pohnout k poslušnosti vůči představeným, má podle svatého Ignáce být přání, aby se tak „více shodovali s prvním a nejvyšším měřítkem každého dobrého a správného úsudku, totiž s věčnou Dobrotou a Moudrostí (Konst. 284)“. Za tímto nárokem stojí přesvědčení, že právě poslušnost nejlépe možným způsobem garantuje, že člověk koná Boží vůli. Samozřejmě se tím nemyslí poslušnost nezralého člověka, který by nebyl schopen nebo nechtěl na sebe vzít zodpovědnost za své konání, který by se dětinsky opíral o druhého. Poslušnost, o které se tu hovoří, je zcela opačná: aby byla pravá a autentická, vyžaduje od člověka plnou a aktivní spolupráci s těmi, kdo jsou povoláni Boží vůli rozeznávat a s autoritou ji sdělovat.

Společná zodpovědnost

Druhý vatikánský koncil učí, že aktivní a zodpovědná poslušnost vyžaduje, aby představení „ochotně vyslechli“ své podřízené (PC 14). V této

souvislosti už sv. Ignác počítal s pravidelným vydáváním počtu ze svědomí představenému, tedy s důvěrným rozhovorem, jehož smyslem je, aby představení mohli zodpovědněji a lépe vést podřízené s užitkem po cestě Páně (srov. Konst. 91). Při vydávání počtu ze svědomí se odhalují sklony, které jsou prostřednictvím rozlišování chápány jako znamení vedoucí k poznávání Boží vůle. Rozhovor mezi představeným a podřízeným pomáhá ocenit talenty a dary, které Bůh Otec uděluje lidem podle svého prozřetelnostního plánu.

Zodpovědnost poslušnosti se projevuje i dalším způsobem, který svatý Ignác předpokládá. I když podřízený nechává představenému plnou svobodu rozhodovat o jeho místě působení, nijak to podle svatého Ignáce „není proti těmto ustanovením, když někdo vyjeví své opačné hnutí a mínění“ (Konst. 627) ohledně dané věci. Ignác hovoří o možnosti nejen opačné mínění a těžkosti ohledně nějakého rozhodnutí před-

staveného říci, ale třeba i napsat, aby se na ně nezapomnělo (srov. *Konst.* 292). Z Ignácova dopisu o poslušnosti (z 26. března 1553) lze vyčíst, že námitky podřízeného vůči rozhodnutí představených se přitom nemusí týkat jen věcí obzvláště závažných, ale že jejich vyjevení může být obvyklým způsobem jednání při hledání Boží vůle a rozeznávání toho, jaké je Boží smýšlení o určité věci.

Jak jednat s představeným

Ignác dbá na to, aby sdělování námitek a vyjasňování pozic při hledání Boží vůle v dialogu mezi podřízeným a představeným mělo určitou kulturu průběhu, v níž bude dávana najevo úcta mezi oběma stranami. Ze strany podřízeného doporučuje, aby své mínění předkládal poté, co uzrálo během reflexe v modlitbě, a způsobem, který o tom vypovídá. Jako vzor dává větu typu: „Promýšlel jsem věc sám i s druhými, zda by nebylo vhodné učinit věc tak a tak.“ Tento typ předkládání mínění v podmiňovacím způsobu vyjadřuje mnohem větší zralost než vyjádření typu: „Musí to být takhle.“ Kondicionální forma je projevem zralého vědomí, že představený je ten, kdo o věci rozhoduje. To ovšem nevylučuje další diskuzi ohledně tématu, i když už představený vyslovil své mínění o věci, ba i když o ní už rozhodl. Podle sv. Ignáce má smysl, aby podřízený po určitém čase, když je z dob-

První jezuité (Repro archiv)

řích důvodů stále opačného mínění než představený, opět s ním o věci pohovořil. Důvodem je podle Ignáce i fakt, že „zkušenost během času odhalí nové věci, a stává se těž, že věci se časem mění“.

Při této výměně názorů tedy nejde o hádání se s představeným, nejde o projev neposlušnosti, ale jedná se o proces dialogu, v němž je zřejmé, že oba ze své strany přispívají k nalezení Boží vůle. Zcela to odpovídá i biblickému chápání Boha jako toho, kdo postupně zjevuje tajemství spásy, který počítá s člověkem jako s tím, kdo postupně sbírá informace a zkušenosti, kdo po krocích dospívá k rozhodnutí a postupně zraje ve své víře. Tento Boží způsob jednání, jak

se ukazuje v Písmu, upomíná každého představeného, aby přistupoval k rozhodování o věcech při hledání Boží vůle s rozvahou, která počítá s postupným odhalováním pravdy.

Vidět je to na samotném svatém Ignácovi. Jako muž plný křesťanských i lidských kvalit uměl jednat se sobě podřízenými vždy s úctou k jejich svobodě, uměl v druhých vzbuzovat důvěru a přivádět je k přesvědčené a aktivní spolupráci, uměl v nich rozvíjet samostatnost a smysl pro zodpovědnost při plnění jim svěřených služeb. Tyto kvality svatého Ignáce konkrétně vyniknou, když si uvědomíme, že pod jeho vedením uzrály takové samostatné osobnosti jako sv. František Xaverský, sv. Petr Kanisius, sv. František Borgiáš, bl. Petr Faber, Diego Laynez, Alfons Salmerón nebo Claude Jay, kteří všichni byli nikoliv nezralými prostáčky, ale lidmi zralými, vzdělanými a s vlastním míněním.

Světcí vzorem poslušnosti

Právě světcí jsou pro nás vzorem toho, jak dokázat žít zralou a odpovědnou poslušností i v situacích, kdy není snadné vstupovat do dialogu podřízeného s nadřízeným. I tehdy jsme totiž povoláni hledat Boží vůli společně. Ačkoliv je podřízený v takové situaci v nevýhodě, neměl by rezignovat na možnost dát najevo své mínění se vší pokorou, láskou a opatrností a dokázat použít prostředky, které jsou v dané situaci

psychologicky efektivnější. Co se tím míní, naznačuje opět sv. Ignác v dopise o poslušnosti: „Kdo jedná s představeným, ať se přizpůsobí jeho dispozicím a i fyzickým podmínkám, ať hovoří co možná s úctou a jasně a ve chvíli, která je k tomu příhodná.“ Je tedy zřejmé, že nejde o manipulaci s představeným, ale o snahu v lásce se přiblížit jeho osobnosti, ač je to nějak ztíženo.

Někdy může nastat až taková situace, kdy je třeba při vší úctě k představenému projevit své odlišné mínění přímo a s odvahou, tak jako sv. Pavel, když v Antiochii výslovně káral sv. Petra, „protože byl zřejmě v nepravu“ (Gal 2,11). Podobně se sv. Kateřina Sienská odvážila kárat papeže za to, že nesídlí v Římě, a přiměla ho nakonec k návratu z Avignonu do Věčného města. A též sv. Ignác dokázal několikrát dát rozhodně najevo své opačné mínění ohledně spravedlnosti inkvizičních rozsudků, které mu bránily v apoštolátu jen proto, že nebyl ještě knězem. Rozhodnutí vždy respektoval, ale jen potud, kam sahala jurisdikce jeho soudců.

Světcí jsou tedy pro nás příkladem evangelijní svobody, která učí poslušnosti, jež je zároveň aktivní a schopná sdílet zodpovědnost, která při hledání Boží vůle zůstává věrná vlastnímu svědomí.

*Pietro Schiavone SJ
Z bulletinu Gesuiti in Italia 5/08 přeložil
a upravil Petr Havlíček SJ*

Ignaciánská inspirativnost

Velcí světci křesťanských dějin jsou pokladem celé církve. Platí to i o zakladatelích řeholních společenství – mnoho z nich patří mezi osobnosti, oblíbené napříč jednotlivými životními stavy v církvi a někdy i napříč křesťanskými konfesemi. Jednou z takových postav je bezesporu i sv. Ignác z Loyoly.

Když svatý Ignác začal jako více než třicetiletý studovat, oslovovala jeho dosavadní duchovní zkušenost mnoho jeho spolužáků. Na pařížské univerzitě nakonec mezi nimi vzniklo tak silné přátelství, že časem založili nový řeholní řád. Ignácova duchovní zkušenost ale nezůstala omezena jen na hranice jezuitského řádu – platilo to už za jeho života a platí to až dodnes. V tomto čísle našeho bulletinu se proto blíže podíváme na fenomén, jímž je stálá inspirativnost ignaciánského dědictví (nejen) u nás.

Duchovní dědictví

Nejvýraznějším plodem Ignácovy duchovní zkušenosti jsou jeho Duchovní cvičení. Tato pomůcka, jak věnovat v rozjímání určitý čas Bohu, aby mu člověk mohl nakonec věnovat svůj život, se stala obecným pokladem celé církve. A ačkoliv dávání duchovních cvičení prodělalo během staletí různý vývoj a nabylo různých podob, byl od poloviny 20. století znovuobjeven zejména jejich individuální charakter. Dnes obnovená ignaciánská cvičení, jež kromě několi-

ka meditací denně nad Písmem charakterizuje také mlčení a pravidelné individuální doprovázení, u nás dávají nejen jezuité. Například *Komunita Chemin Neuf*, která spiritualitu sv. Ignáce a jeho exercicií pokládá za jeden z nosných sloupů svého života, ve svém klášteře v Tuchoměřicích zájemce o exercicie doprovází několikrát v roce. I proto věnujeme životu a činnosti této komunity jeden z následujících článků tohoto čísla.

Exercicie jsou též základním duchovním východiskem života několika ženských řeholních institutů, z nichž některé působí i u nás. Nejstarším a nejrozšířenějším je *Congregatio Jesu*, tzv. řád Anglických panen (dříve Institut Blahoslavené Panny Marie), který si letos připomíná 400 let od svého založení v r. 1609 v holandském St. Omer. Jeho zakladatelka Mary Wardová byla inspirována apoštolským nábojem, který charakterizuje exercicie a též život jezuitského řádu. Toužila umožnit i ženám zasvěceným Kristu působit apoštolsky ve společnosti

bez omezující klauzury, zejména při výchově dívek. Proto za řeholní pravidla svého institutu přijala Konstittuce Tovaryšstva Ježíšova. Kongregace dnes v naší zemi působí na několika místech; největší komunita sester je ve Štěkni u Strakonice, kde mj. umožňují ve svém domě konání duchovních obnov a cvičení.

Jinou řeholní rodinou s ignaciánskou inspirací je Společnost sester Ježíšových, mladý institut založený r. 1981 v rakouském Klagenfurtu. Po pádu komunistického režimu před dvaceti lety začal působit i v naší vlasti a podařilo se mu pro tento způsob života oslovit několik desítek mladých žen. Inspirovány zejména ignaciánskou disponibilitou, dávají se sestry do služeb církvi a společnosti v několika městech naší vlasti. Pořádají také ignaciánské exercicie pro dívky, které hledají své životní povolání.

Nakonec zmiňme ještě ignaciánskou inspiraci ženského sekulárního institutu Společnost Panny Marie na cestě, založeného v rakouském Štýrsku v roce 1936, který má několik členek i v Česku.

Kulturní dědictví

Uvedené příklady inspirace ignaciánskou spiritualitou, a případně i jezuitským řeholním životem, jsou duchovními plody, které vyrostly v lůně církve jako různé podoby zasvěceného života. Existuje však ještě jiná rovina ignaciánského a jezuitského dědictví, mnohem širší, překračující

hranice církve. Souvisí s historickým dědictvím prvního Tovaryšstva před jeho zrušením v r. 1773. Kulturní vliv, který v 17. a 18. století jezuitský řád měl – a který již nikdy později nenabyl – ovlivnil tvář mnoha našich měst do dnešních dní, poznamenal dějiny literatury, hudby, divadla a vzdělanosti vůbec. Toto starobylé kulturní dědictví začíná opět oslovovat a je zejména v posledním desetiletí na mnoha místech objevováno jako příležitost lokální nebo obecně kulturní kontinuity uprostřed prožívané vykořeněnosti současného člověka. Vznikají příležitostné, jednorázové nebo i dlouhodobé iniciativy, které se snaží toto dědictví znovuoživit, zachovávat a nově zpřístupňovat. Duchovní a kulturní rozměr jdou často společně ruku v ruce, přičemž záměr takových iniciativ není vnitrocírkevní, ale obecně společenský.

Jako příklad takové iniciativy dlouhodobého charakteru uveďme činnost občanského sdružení Klatovské katakomby, které je již několik let výrazem spolupráce aktivistů z řad místní katolické farnosti a představitelů města Klatovy v péči o katakomby pod bývalým jezuitským kostelem. Že je činnost tohoto sdružení pojata široce a nezaměřuje se jen na „mrtvé“, o tom se lze přesvědčit v rozhovoru uvnitř tohoto čísla.

Jiným dlouhodobě činným projektem starojezuitského zaměření je divadelní spolek *Lauriger*, který se již

deset let mj. věnuje provozování latinského jezuitského školského dramatu 17. a 18. století. Jádrem spolku tvoří studenti a absolventi klasické filologie Univerzity Karlovy a kromě dramatické realizace her se jeho členové věnují též ediční přípravě znovuobjevovaných her daného období. Interpretaci barokní hudební produkce mj. z prostředí jezuitských kolejí se zase věnuje soubor *Capella Regia Praha*.

Jednotlivými projekty, které navazují na starojezuitské dědictví, bývají vědecké konference. Za připomenutí z poslední doby stojí kulturní akce a mezioborová konference, věnovaná básníkovi Bedřichu Bridelovi, která se konala na závěr loňského listopadu v Kutné Hoře. Podnětem k jejich konání bylo 350. výročí vydání Bridelova kancionálu Jesličky a při jeho realizaci spojili své síly převážně mladí badatelé z oblasti lingvistiky, literární vědy a hudební vědy z Prahy i z Brna, ve spolupráci s mnoha kutnohorskými institucemi. Podobného rázu bylo i mezioborové sympozium Jezuité a Brno, konané v moravské metropoli v říjnu minulého roku a pořádaného Ústavem hudební vědy FF MU ve spolupráci s dalšími brněnskými institucemi.

Je jistě třeba zmínit i akce z roku 2006 spojené s výročím příchodu jezuitů do Čech, jako byla výstava Jezuité a Klementinum, pořádaná

Národní knihovnou sídlící v nejslavnější české jezuitské koleji, dále konference *Bohemia Jesuitica*, kterou pořádala KTF UK v Praze, film Otakára M. Schmidta o jezuitském řádu a další aktivity, o kterých tento bulletin již referoval. Nepřehlédnutelný je i fakt, že v mnoha městech, v nichž kdysi jezuité působili, se po desetiletích, ba staletích, často spojených s pobytem armády, probouzejí k životu budovy bývalých jezuitských kolejí a stávají se součástí jejich kulturního a společenského života – uveďme již zmiňované Klatovy, kde v bývalé koleji sídlí městská knihovna, dále Jindřichův Hradec, Olomouc, Chomutov, v brzké době přibude i Kutná Hora.

Uvedený přehled iniciativ jistě nepodává kompletní výčet toho, co z ignaciánského a jezuitského kulturního dědictví dodnes oslovuje. Uvedli jsme zejména ty, jejichž organizátoři jsou v nějakém kontaktu s dnešními jezuiti, kteří tak mají příležitost s nimi více či méně spolupracovat. Zároveň je tento fakt pro dnešní české jezuiti příležitostí k vděčnému úžasu a zároveň k pokornému uvědomění si, že dědictví sv. Ignáce a jeho následovníků z minulých staletí je něco, co není jejich výlučným vlastnictvím, ale že je něčím, co mohou spolu s druhými uchovávat, pomáhat udržovat a rozvíjet, a tak nabízet jako oslovující i lidem dnešní doby, věřícím i nevěřícím.

Petr Havlíček SJ

Klatovy jezuitské a barokní

Před několika lety začalo v Klatovech působit občanské sdružení Klatovské katakomby, které nejenom hledá novou podobu uspořádání a zpřístupnění pověstných katakomb pod bývalým jezuitským kostelem, ale snaží se o další aktivity pro širokou veřejnost. Tak se letos již potřetí konalo sympozium Barokní jezuitské Klatovy. O činnosti sdružení hovoříme s jeho předsedou Ing. Václavem Chroustem.

Jak a kdy vznikl nápad sympozium pořádat? Co je jeho smyslem?

Nápad uspořádat Barokní jezuitské Klatovy vznikl v létě 2006, nicméně cesta k němu byla poněkud delší. Její popis by však byl příliš zdlouhavý, a tak mi dovozte zjednodušení, které snad neurazí ty, kteří peripetie oné cesty znají.

Měli jsme intenzivní pocit, že cosi dlužíme těm, kteří jsou v klatovských katakombách pohřbeni. Zemřeli v naději na vzkříšení a byli pohřbeni na čestném místě v kryptách jezuitského kostela. Netušili, že se jednou stanou turistickou atrakcí a že se ročně najdou desetitisíce lidí, kteří se na ně přijdou podívat. A právě ono slovo „atrakce“ nás zarazilo a vystrašilo. Abychom katakombám vrátili jejich lidský a duchovní rozměr, požádal jsem klatovského děkana patera Bachana, aby nás seznámil se současnými jezuity. S nimi jsme se chtěli poradit – koneckonců jsou to právě jezuité a jejich příznivci, kteří zde v katakombách leží. Do Klatov přijel usměvavý, vlídný a cílevědomý český provinciál P. František Hylmar. Dohodli jsme se na tom, že zde odslouží rekviem za spásu duší lidí pohřbených v katakombách. Krok jedna se naplnil, ono rekviem z mumii udělalo lidi, respektive úctyhodné ostatky těch, kteří se tak či onak zapsali do historie našeho města a kraje. Tehdy jsme si také uvědomili, že v katakombách můžeme pohlédnout do tváří lidí, kteří tvořili do dnes viditelnou tvář našeho města, a že vlastně ten pohled může mít za určitých podmínek smysl. Tou základní je vidět v nich lidi s nesmrtelnou duší, nikoliv jakési „sušené jezuitky“, jak napsal s dávkou ironie a sarkazmu jakýsi školák. V té chvíli bylo již k myšlence projektu Barokní jezuitské Klatovy velmi blízko.

Jak sám název říká, jeho smyslem je připomenout barokní jezuitské Klatovy, lidi, kteří zde žili, atmosféru doby, duchovní rozměr a odkaz jejich životů. A nesporně i podívat se na část české historie novými očima.

Předseda sdružení Klatovské katakomby Ing. Václav Chroust
(Foto Karel Nováček)

Můžete naznačit vývoj situace kolem klatovských katakomb v 90. letech a po roce 2000? Jak došlo ke vzniku sdružení Klatovské katakomby?

Nevím, jestli jsem oprávněn na tuto otázku odpovídat já, protože v době, na kterou se ptáte, jsem sledoval dění okolo katakomb „zvenčí“, v podstatě jako každý jiný Klatovan. Víím, že v 90. letech spravovalo katakomby Městské kulturní středisko (zřizované Městem Klatovy). To mělo prostory katakomb pronajaté od místní římskokatolické farnosti. Po roce 2000 došlo ke sporům, jež byly, dle mého názoru, nepřesně interpretovány jako spory mezi městem a církví. Katakomby se staly poměrně častým mediálním tématem; já se domnívám, že ke škodě věci. Posléze se město i církev dohodly na tom, že katakomby budou spravovat společně, a to prostřednictvím občanského sdružení, které k tomuto účelu založí. Město i církev jsou rovnoprávními členy

sdužení. Vážnosti jejich rozhodnutí přispívá i to, že město ve sdužení zastupuje starosta, církev pak klatovský děkan. Poslední tři roky prokázaly, že řešit situaci skrze sdužení, jež na straně města prosazovali zejména tehdejší starosta a místostarostka Karel Mráz a Věra Tomaierová a na straně církve biskup František Radkovský a klatovský děkan Antonín Bachan, bylo správné a k prospěchu věci.

Jaká bývá obvykle struktura programu sympozia?

Program Barokních jezuitských Klatov se snaží být „barokní“, tj. chceme, aby zde bylo slyšet slovo, hudba, aby nedílnou součástí bylo umění. Slovo, které zde zní, má dvojí rozměr – historicko-filozofický na straně jedné a duchovní na straně druhé. To první slyšíme na přednáškách, to druhé při homiliích při rekviem a mši svaté. Programová struktura se vlastně nemění, jen jednotlivé prvky, které ji tvoří, ano. Stručně ji lze popsat sekvencí: konference – rekviem – mše sv. – hudební provedení mší. Našemu projektu úžasně nahrává určitá hudební výjimečnost Klatov – máme zde skvělého sbormistra, varhaníka a hudebního vědce Víta Aschenbrennera a kolem něj, a nejen kolem něj, spoustu zpěváků a muzikantů. Každým rokem na naši objednávku oživí některou ze slavných barokních mší a rekviem.

Co vše se ve třech ročnících sympozia již odehrálo?

První ročník jsme zasvětili historii a představení jezuitů – těch minulých i těch současných. V rámci konference zde vystoupili např. doc. Čornejová, doc. Mikulec, doc. Mačák, představil se zde soubor Lauriger se zajímavou školskou (a latinskou!) hrou. Velký úspěch mělo rekviem a homilie jezuitského provinciála. Opravdovou výhrou však bylo to, že se v Klatovech představili tři živí a skuteční jezuité a že účastníky našeho projektu přesvědčili nejen o tom, že mají co říci, ale i o tom, že jsou opravdovými, zajímavými lidmi. Já vím, že vy, jako jezuita, možná nemáte radost z poslední věty, ale není málo těch, kteří se na jezuitu i dnes dívají skrze zvláštní brýle. Ty zde hned po prvním roce jednoznačně „spadly“.

Druhé Barokní jezuitské Klatovy jsme věnovali otázkám víry – uspořádali jsme symposium na téma Víra a moderní člověk a podařilo se nám, právě díky spolupráci s vámi, jezuitu, získat velmi zajímavé řečníky – prof. Halíka, prof. Sokola, Dr. Umlaufa, P. Hylmara. Pater Halík ve své roli kněze a kazatele měl navíc homilii při tradičním rekviem. Bylo až neuvěřitelné, jaký obrovský zájem o celý program byl. Měli jsme z toho upřímnou radost.

No a ten zatím poslední ročník ozdobily tři momenty:

- Poprvé zde vystoupil zahraniční přednášející, byl jím sekretář generála jezuitského řádu pro vzdělání P. Roach.
- Poprvé jsme zaměřili celý program tematicky, a to na klatovské jezuitské gymnázium, a část programu proběhla na současném klatovském gymnáziu.
- Představili jsme projekt nové expozice klatovských katakomb, který by měl být jakýmsi završením celé naší činnosti posledních tří let. Měla by zde vzniknout expozice zahrnující i katakomby a připomínající právě barokní jezuitské Klatovy, a mnohem víc!

Kdo všechno s vámi při pořádání symposií spolupracuje?

Spolupracovníků je více. Hned vedle zájmu veřejnosti je spolupráce s mnoha a mnoha lidmi na tomto projektu tím nejkrásnějším, co přináší. Začnu přednášejícími – ti k nám přijíždějí buď zdarma, nebo jen za symbolické odměny. Skvělá je spolupráce s Kolegiem pro duchovní hudbu. Každým rokem připraví nové rekviem, novou mši, nešpory – vždy výtečnou muziku, která pomáhá navodit tu správnou barokní atmosféru. V dnešní době plně zvukového a vizuálního smogu, který se na nás valí z televizí, internetu, novin, je barokní hudba svým způsobem úlevná, byť i ona je mnohdy dramatická a plná moderního překvapení. Nemohu pominout městskou knihovnu a místní farnost – v jejich prostorech a za jejich nemalé pomoci se jednotlivé akce projektu konají. Jsme rádi, že se každým rokem zúčastňuje plzeňský biskup Mons. Radkovský. Jsme mu vděční za to, že vyhověl našemu přání a obě poslední homilie, které zde přednesl, zaměřil na ty, kteří přicházejí do kostela zřídkka – před rokem je oslovil úvahou na téma, jak se z matematika stává biskup (svým osobním příběhem), letos hovořil o křesťanství, které dává člověku do poslední chvíle šanci. Skvěle využil příběhu o marnotratném synovi a dovedl nás k myšlence, že naděje, kterou dává víra, stojí za to i pro ty, co „nevěří“. A v neposlední řadě bych chtěl zmínit vás, jezuitu. Díky tomu, že jste Klatovy a Barokní jezuitské Klatovy vzali za své, mohly dojít úspěchu. Staly se nejen projektem a programem, ale i místem, kde se setkávají přátelé a známí, diskutují a přemýšlejí a též, věřím, i společně prožívají cosi, co spojuje věřící i „formálně“ nevěřící a dává přesah našim všedním starostem a povinnostem a vede nás k hlubším úvahám.

Znali jste „živé“ jezuitu již předtím? Nebo vás nejprve inspirovali jen jezuité „mrtví“?

Mohu odpovědět jen za sebe – „živé“ jezuitu jsem neznal. Seznámili jsme se až při přípravě a spolupráci na Barokních jezuitských Klatovech. Měli jsme to štěstí, že ti první, s kterými jsme se setkali – P. František Hylmar, P. Miroslav

Herold, P. Petr Havlíček – nás celkem záhy přesvědčili o tom, že ačkoliv nejsou andělé, dělají andělskou práci. Poznali jsme v nich skvělé a nadané lidi, kteří si zvolili na první pohled nelehkou životní cestu. Zdá se mi však, že svoji volbu nesou s radostí. Rozhodně dělají čest slavnému jezuitskému AD MAIOREM DEI GLORIAM. Budu rád, když tuto část mé odpovědi „nevystřihnete“ z konečné verze rozhovoru. Mám totiž pocit, že u nás v Čechách často a rádi kritizujeme a málo chválíme. A i to se má, a dokonce musí!

Co čeká sdružení v budoucnu? Čemu bude věnován příští ročník sympozia?

Na to bych vám měl odpovědět, že to ví jen Bůh. Co se nás týče, chtěli bychom zodpovědně připravit projekt nové expozice klatovských katakomb. Příští rok by symposium mohlo být právě k této příležitosti a k výročí 750 let založení Klatov jako královského města. Dalším tématem by mohla být kniha Miroslava Herolda na téma Barokní jezuitské Klatovy, pokud se mu ji při všech jeho povinnostech podaří připravit. Témat je mnoho... Já mohu vaše čtenáře pozvat na naše stránky www.katakomy.cz, chtějí-li i v budoucnu vědět, co se v Klatovech děje.

Ptal se Petr Havlíček SJ

K programu sympozia neodmyslitelně patří vystoupení klatovského Kolegia pro duchovní hudbu.
(Foto Karel Nováček)

Komunita Chemin Neuf

V červnu tohoto roku uplyne jedenáct let od příchodu Komunity Chemin Neuf do Čech. V roce 1998 jí byl svěřen objekt bývalé jezuitské rezidence ze 17. století, který se nachází v Tuchoměřicích v blízkosti pražského ruzyňského letiště. Od té doby se ho členové komunity snaží zvelebovat a zároveň využívat k nejrůznějším duchovním programům.

Komunita Chemin Neuf je jednou z malých buněk Kristova těla – církve. Je jedním z plodů hnutí charismatické obnovy, které se v katolické církvi silně rozvinulo v letech následujících po Druhém vatikánském koncilu. Komunita vznikla v roce 1973 z modlitebního společenství v Lyonu ve Francii na základě touhy po společném životě a sdílení po vzoru prvotních křesťanů. Dnes je přítomna ve 25 zemích a asi v 60 zemích má své misie. Je římskokatolickou komunitou s povoláním k ekumenizmu, jejími členy je více než 1300 lidí z nejrůznějších zemí světa.

U založení Komunity stál jezuita Laurent Fabre, který je zároveň jejím současným představeným. Říká: „Dokud budeme rozdělení, nebudeme věrohodní. Otázka jednoty křesťanů je velmi aktuální.“

Jak jsme vlastně přišli na jméno Chemin Neuf? Odpovídá opět náš představený: „Jméno pro naši komunitu jsme hledali dlouho. A pak

jsem náhodou v dopise jen tak mimoděk napsal ‚Komunita Chemin Neuf‘ a bratři a sestry mi řekli, že to není špatné, protože bydlíme v ulici Montée du Chemin Neuf. Později jsme shledali, že je to dobré jméno, neboť Chemin Neuf znamená ‚nová cesta‘, a tak toto jméno ukazuje na Krista, který je CESTA.“

Členové Komunity chtějí následovat Ježíše, a tak přispět k hlásání radostné zvěsti podle slov Písma: „Duch Hospodinův jest nade mnou, proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst“ (Lk 4). K hlásání radostné zvěsti je zaměřen celý náš společný život – formace, liturgie, zaměstnání i studium.

Jak jsme se dostali do Čech

Přítomnost Komunity v Čechách probíhala v několika etapách. Od roku 1993 jsme zde začali pořádat manželská setkání Kána, později jsme organizovali výjezdy pro mladé na setkání ve Francii. Dům jsme hledali proto, že začalo přibývat povolá-

Každý den se společenství schází v domácí kapli
(Foto archiv Komunity Chemin Neuf)

ní do Komunity z řad Čechů a chtěli jsme vědět, jestli nás tady Pán chce. Máme pravidlo, že domy nekupujeme, aby to nebyl jen „obchod“ z naší strany. Je pro nás znamením, je-li nám nějaký objekt nabídnut. Kdyby nás místní církev do Čech nepozvala, dnes bychom tady nebyli. V roce 1997 dostalo Arcibiskupství pražské od státu dům v Tuchoměřicích, o který nikdo kromě nás neměl zájem.

Klášteř, ve kterém od roku 1998 žijeme, byl kdysi jezuitskou rezidencí, za komunistického režimu pak lé-

čebnou dlouhodobě nemocných. Následujících 12 let byl prázdný, bez jakéhokoli využití. Proto je od samého počátku život místní komunity poznamenán stavebními pracemi. To ale nebrání tomu, aby tady Komunita pořádala nejrůznější programy pro veřejnost.

V komunitním domě v Tuchoměřicích žijí bratři a sestry všech životních stavů – rodiny s dětmi, lidé žijící v zasvěceném celibátu, svobodní i kněží. Jak různé jsou životní stavy, tak různé jsou cesty, které je do Komunity přivedly.

Povolání k jednotě

Od samého počátku Komunity vnímáme, že nás Bůh volá především k tomu, abychom budovali jednotu ve všech oblastech našeho osobního i společného života a ve všech našich misiích. Snažíme se o jednotu ve smyslu Ježíšovy modlitby: „Aby všichni byli jedno“ (J 17). Netoužíme tedy po uniformitě, ale po jednotě v lásce, toužíme přijímat jeden druhého v jeho odlišnostech a na svých cestách ke Kristu se přibližovat sobě navzájem.

Jednou z hlavních součástí naší cesty k jednotě je touha po jednotě křesťanů. Vše, co můžeme dělat společně, chceme dělat společně. Žijeme spolu – katolíci i bratři a sestry z ostatních křesťanských církví – spolu se angažujeme ve všech misiích, spolu se modlíme.

Posláním Komunity je také pomáhat druhým lidem hledat a nacházet osobní vztah k Bohu, učit se rozlišovat Boží vůli v každodenním životě, stát se zralými křesťany, učedníky Ježíše Krista. K tomu slouží i konkrétní nabídka programů, které Komunita pořádá pro širokou veřejnost. Jsou to mimo jiné duchovní cvičení podle sv. Ignáce, setkání pro jednotlivce i manželské páry s dětmi i bez nich, biblická formace, víkendy pro mládež různého věku, mezinárodní festivaly mládeže, ekumenické besedy, společné slavení křesťanských svátků, studijní a vzdělávací

poobyty, stáže a duchovní obnovy pro mládež i dospělé.

Manželské páry

Práce pro jednotu se nevztahuje jen na práci mezi křesťanskými církvemi, ale také mezi národy a v neposlední řadě také na jednotu osobnosti a manželského páru. Proto Komunita pořádá v létě duchovní cvičení Kána (letos v týdnu od 19. do 25. 7. 2009). Program se dotýká všech oblastí manželského života. Manželé zde mají možnost podívat se na společně prožitý čas a pozvat Boha do svého vztahu se vším všudy. Paralelně probíhá také program pro jejich děti.

Setkání v létě je vlastně začátek. Párům, které ho prožijí, nabízíme další formaci. Minimálně jednou za měsíc se mohou setkávat v malých skupinkách ke sdílení, třikrát do roka mají společné víkendy a je jim nabídnut týden duchovních cvičení. Může jim to pomoci formovat duchovní život. Další rok jsou pozváni, aby přijeli v létě do služby novým párům.

Mládež

Mladým lidem od 18 do 30 let je během roku určeno několik víkendů, společné slavení Velikonoc, duchovní cvičení Jericho a každý týden ve čtvrtek v Misijním centru v Praze 2 společenství mládeže. Různě tematicky zaměřené víkendy pořádáme i pro mládež ve věku od 14 do 18 let. Mnoho zajímavých programů probíhá

Součástí Velikonočního třídění je i křížová cesta Tuchoměřicemi
(Foto archiv Komunity Chemin Neuf)

há také o prázdninách, většinou ve Francii, ale i v dalších zemích (Polsko, Maďarsko, Anglie). Jsou to duchovní cvičení, festivaly mládeže, školy jazyků, různě dlouhé pobyty, týden hudby a divadla, putování horami, JET – voluntariát na jiných kontinentech, ...

Ostatní

V klášteře v Tuchoměřicích již čtvrtým rokem funguje veřejná knihovna. Otevřeno je každou středu. Díky tomu se začíná rozvíjet slibná spolu-

práce s místní mateřskou i základní školou. V úterý máme ve všech našich domech modlitební společenství a ve čtvrtek modlitby za jednotu křesťanů. Veškerou činnost pro veřejnost najdete podrobně na webových stránkách.

Jana Vlčková CCN

Kontakt: Komunita Chemin Neuf,
Školní 1, 252 67 Tuchoměřice
www.chemin-neuf.cz

Tovaryšstvo nezapře ideály rytířství

Mladý jezuita Ladislav Nosek přijal 18. dubna z rukou brněnského biskupa Vojtěcha Cikrleho svátost kněžství. Slavnost, kterou si nenechala ujít řada kněží, přátel a známých, se konala v jezuitském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Brně. První mši svatou čerstvý novokněz slavil hned následujícího dne v kostele sv. Ignáce v Jihlavě. Využili jsme tuto příležitost a položili mu několik otázek.

Lád'ο, kde a jak jsi strávil své dětství?

Narodil jsem se v Jihlavě a tam jsem i vyrůstal. A jak jsem ho prožil? Díky rodičům, prarodičům, oběma mladším sestrám, tetám, strejdům, bratrančům, sestřenicím, jihlavským farníkům a mnoha dalším dobrým lidem mohu říci, že šťastně. Rád vzpomínám například na chvíle strávené na venkově u prarodičů z otcovy strany nebo na zimní a letní pobyty na horách. Možná i díky tomu mám hory tak rád. Mezi světlé momenty patřily i akce pro ministrynty a mládež, které pořádali kaplani jihlavské farnosti sv. Jakuba. Hodně pro mě znamenaly i různé akce organizované salesiány.

Pocházíš z katolického prostředí. Byla pro tebe víra vždy spíše něčím samozřejmým a neochvějným, nebo ses k ní musel během dospívání „probojovat“ a „propochybovat“?

Žádným akčním scénářem se pochlubit nemohu. Nejsem si vědom žádného „období temna“, po němž by došlo k nějakému náhlému kvalitativnímu skoku. Mé rodinné i náboženské prostředí bylo natolik příznivé, že jsem k opravdu vážným pochybnostem a tápání neměl, abych tak řekl, objektivní důvody. To ovšem neznamená, že pro mě bylo vždycky všechno jasné a samozřejmé. Zvlášť třeba první roky na vysoké škole přinášely kromě nových životních okolností i tolik nových informací a s tím spojených teologických nebo existenciálních otázek, že to byl nápor i pro duši kovaného katolíka. V tomto smyslu samozřejmě o „probojování se“ mluvit můžeme a více či méně probíhá doposud. To je koneckonců v životě křesťana normální a pokud se těmto těžkostem nepoddá, i pozitivní.

Absolvoval jsi studium psychologie na FF MU v Brně. Proč sis vybral právě tento obor?

Protože jsem už předtím vážně uvažoval o kněžské dráze a studium psychologie se mně jevilo jako dobrá příprava. Kromě toho mám pár psychologů v rodině – čímž teď nemyslím tu úplně nejbližší. To mělo pochopitelně také svou inspirační váhu. A byla to dobrá volba. Ne že by se ze mě stal expert, ale určitou orientaci v problematice lidské duše a trochu větší psychologický cit jsem získal. Mám teď o něco větší šanci se konstruktivně vyrovnat s kněžským životem a prací. Tedy aspoň doufám.

Po studiu psychologie jsi krátce pracoval jako sociální pracovník v jihlavské Charitě. Zaujala tě sociální práce natolik, že by ses k ní někdy rád vrátil?

Ten důvod byl veskrze pragmatický: studium jsem skončil na podzim, obvyklý termín vstupu do noviciátu byl 14. srpna. Žádat o místo psychologa s tím, že za pár měsíců hodlám zase odejít, nemělo moc smysl, a pokud bych tento fakt předem férově oznámil, místo bych tak jako tak nikde nezískal. Řešení se našlo právě v podobě sociální práce v jihlavské Charitě, za což jsem tehdejšímu panu řediteli i spolupracovníkům vděčný. Jednalo se o pomoc při provozování klubovny, která se snažila poskytnout lepší podmínky pro využití volného času romským dětem. Poznal jsem tudíž zblízka prostředí a mentalitu, které bych jinak znal jen vzdáleně a zprostředkovaně. V tomto smyslu mě tato práce zaujala, ale zase ne natolik, že bych se k sociální práci tohoto typu chtěl vrátit na plný úvazek. Práce každého kněze má (nebo má mít) i sociální rozměr, a v tomto smyslu se k sociální práci v té či oné podobě určitě vrátím, ale jsou lidé, kteří mají k úspěchu v této oblasti lepší předpoklady.

Kdy a jak tě napadlo stát se knězem a řeholníkem?

Ani tady nemohu posloužit žádným napínavým příběhem. Nikdy jsem si jako malý kluk na kněze nehrál a mše pro kamarády jsem nesloužil. Ale je pravda, že jsem se kolem oltáře ochomýtal docela často, a zárodečné myšlenky na kněžskou dráhu se tak objevily poměrně záhy. To mi ale nijak nebránilo, abych si například v sedmé třídě, po přednášce jistého pána z Ostravsko-karvinských dolů, plánoval kariéru horníka, úspěšně zabezpečujícího rodinu a socialistické hospodářství dolováním uhlí. Zkrátka: Bůhví, kdy mě myšlenka na kněžské povolání napadla poprvé a co bylo její příčinou. Spíš bych to formuloval tak, že jsem z ní nikdy nevyrostl.

A proč zrovna jezuité? Předpokládám, že myšlenka vstupu do Tovaryšstva přišla o něco později...

Ano, ta přišla později. Ale ani tady si nevybavuji žádný konkrétní okamžik, žádné konkrétní setkání s jezuitou a podobně. Svou roli dost možná sehrál fakt, že jedním z funkčních kostelů v naší jihlavské farnosti sv. Jakuba je kostel sv. Ignáce, u kterého je dodnes i bývalá jezuitská kolej. „Jezuitského ducha“ jsem do sebe tedy nasával už dost záhy, ale popravdě řečeno si nejsem vědom, že by zrovna toto sehrálo v mém rozhodování nějakou významnou roli. Pravdou však je, že nemohu vyloučit nějaké zákulisní tahání za nitky ze strany sv. Ignáce (usmívá se).

A jaké tedy byly tvoje hlavní pohnutky ke vstupu do řádu?

Vedle inklinací, které považuji za „působení vyšší moci“, a tedy za méně přístupné racionálnímu zkoumání a vyjádření, to byly ve zkratce tyto: Jelikož mám rád, když se věci dělají důkladně, byla mi sympatická snaha o důkladnou formaci v Tovaryšstvu. Dnes už sice z vlastní zkušenosti vím, že tak úplně neplatí, že čím delší formace, tím lepší řeholník, ale ta snaha je mi sympatická stále.

Kromě toho Tovaryšstvo nezapře dynamickou povahu svého zakladatele, formovaného mj. ideály středověkého rytířství. Autentická mužnost, kombinovaná po konverzi s poslušnou oddaností Bohu, církvi a službě duším, vytváří v Ignácově osobě velmi atraktivní celek. A protože je pro Tovaryšstvo více či méně charakteristická i dnes, slovo dalo slovo a já se zkusil přidat. Navíc mi vyhovuje velká různorodost jezuitské práce plynoucí z toho, že Ignác Tovaryšstvo nevytvořil s určitým konkrétním cílem, ale jednoduše proto, aby dělalo, co je nejvíc potřeba. A toho je samozřejmě mnoho.

No a navíc mě občas tu a tam někdo – aniž bych se o svých myšlenkách zmiňoval – na Tovaryšstvo upozornil. A takové vnější signály také leccos napoví.

Do jezuitského řádu jsi vstoupil v roce 1999 a po dvouletém noviciátě v Kolíně studoval filozofii v Krakově. Jak na tyto roky vzpomínáš?

Velmi rád a s nostalgií. Kluci byli výborní (pravda, třeba druhý rok noviciátu byla naše různorodost občas trochu náročná, ale to se stává běžně) a starší jezuité také. I bližší poznání Polska a polské církve je velmi cennou zkušeností. Na polskou církev se možná našinec někdy dívá skrz prsty, ale pravda je taková, že co do její živosti a co do rozvinutosti katolické intelektuální elity

máme co dohánět. A o tom, že tam víra není vždy jen povrchní a tradiční, jak si občas snažíme namluvit ve snaze nevyjít ze srovnání tak bledě, už vím díky krakovskému pobytu také velmi dobře. Příliš snadno zaměňujeme pojmy „tradiční“ a „povrchní“.

Polský model samozřejmě nelze kopírovat do našich podmínek a pro zlepšení naší situace není nutné začít „myslet po polsku“. Ani v polské církvi samozřejmě není všechno jen pozitivní a vnímání katolictví jako „národní záležitosti“ má kromě kladů i svá rizika. Ale více zájmu o polskou církev a její práci by nám určitě neuškodilo. Každopádně pobyt v zemi, kde po ulici běžně chodí kněží v kněžském obleku a řeholníci v hábitech, aniž by to někomu připadalo nenormální a směšné, byl pro mě novou pozitivní zkušeností.

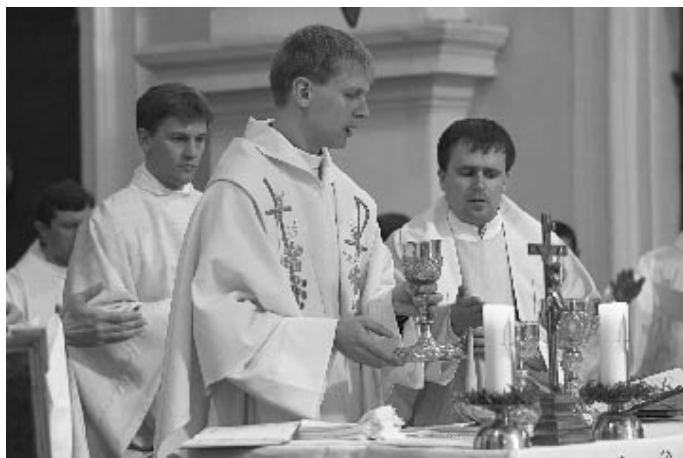
Kromě toho se polština ukázala jako velmi praktický dorozumívací prostředek dokonce i v Římě, kde je – jako ostatně i na mnoha jiných místech – zastoupení Poláků v klerikálních kruzích, a koneckonců i v běžné populaci, nemalé. No a z filozofie jsem se v Krakově taky něco naučil.

Dva roky jsi pak působil ve farnosti v Českém Těšíně. Jaká práce tě tam čekala?

Pestrá práce pastoračního asistenta. Vyučoval jsem náboženství děti různého věku, pracoval s ministranty, připravoval na biřmování, setkával se s mládeží, pomáhal v kostele a tam, kde to zrovna bylo potřeba. To je ta jezuitská pružnost, o které jsem mluvil před chvílí a kterou jsem si v Těšíně mohl opravdu s potěšením naplno užívat: umývání nádobí, nákupy, odklizení sněhu, malování pokojů, drobné zednické práce, pomoc panu údržbářovi s tím či oním atd.

Nicméně v Těšíně mě zdaleka nečekala jenom práce. Moc rád vzpomínám například na zpívání ve dvou chrámových sborech. To bylo prospěšné nejen pro rozvoj mých pěveckých schopností, ale byl to díky moc fajn lidem i příjemně strávený čas. Na živou těšínskou farnost a její farníky mám vůbec ty nejlepší vzpomínky, a pro mé povolání to byla velká podpora. Dobrá atmosféra byla i na faře samotné.

Kromě toho jsem se během svého působení setkal i s mnoha lidmi, příjíždějícími do exercičního domu na exercicie nebo nějaký kurz. Přestože jsem se do dávání exercicií přímo nezapojoval, byla to dobrá zkušenost. A nerad bych zapomněl zmínit malebné okolí Těšína a nedaleké Beskydy. Tam se dalo vyjet na kole, což jsem také nejednou udělal a mám na to také hezké vzpomínky.

Při primiční mši v Jihlavě
(Foto Pavel Zacha)

Teologii jsi studoval na Gregoriánské univerzitě v Římě a v loňském roce jsi zahájil postgraduální studium ve Frankfurtu nad Mohanem. Co tě v teologii nejvíc zajímá a čím se v rámci licenciátu zabýváš?

Témat, která mě zajímají, je vícero. Jedno jsem si se schválením představných vybral, ale to ještě neznamena, že mě jiná tolik nezajímají. Disciplína, kterou jsem si zvolil jako licenciátní specializaci, se jmenuje dogmatická teologie – zjednodušeně řečeno, systematická reflexe obsahu víry – a ještě konkrétněji jedna z jejích částí, christologie. Do ní totiž spadá např. otázka spojení lidské a božské přirozenosti v Kristově osobě, a právě na tuto problematiku se chci víc zaměřit. Co se týče mých cílů, nejsou nijak velké. K nějakému „vpravdě vědeckému“ závěru a bezezbytkovému vysvětlení tohoto tajemství se totiž z principu dobrat nemůžeme. Ale lze se s úspěchem zabývat tím, jak se chápání tohoto tajemství rozvíjelo a vyjadřovalo v průběhu času mezi křesťany, mnohdy v dlouhých a bouřlivých diskuzích a sporech. Mým konečným tématem tak bude pravděpodobně jedno nebo několik děl významných teologů raného křesťanství a jejich pohled na věc. Ale definitivně ještě nic vybráno ani stanoveno nemám. Zatím jen sonduji možnosti – a snažím se naučit kloudně německy.

Nedávno jsi byl vysvěcen na kněze. Jak se tato událost projevila v tvém životě? Co pro tebe znamená a jak jsi ji prožil?

Prožil jsem ji radostně, ale netroufám si přesně odhadnout, kolik procent tvořila radost nadpřirozená a kolik ta přirozená pramenící z vědomí, že se stihlo připravit všechno, co se připravit mělo (usmívá se). Svěcení i primice byly důstojné a radostné. Jak díky otci biskupu Vojtěchovi, tak díky brněnským spolubratřím a přátelům, rodičům, jihlavským otcům premonstrátům i jihlavským farníkům, kteří k nim přistoupili s velkým nasazením.

A jak se to projevilo v mém životě? Krátkodobě intenzivním týdenním „primičním turné“, které pak bylo ještě prodlouženo několika „primicemi“ tady ve Frankfurtu. Velké změny co do způsobu života se ale nekonají, protože devět dní po svěcení už jsem opět byl „na svém místě“ ve Frankfurtu. Na rozdíl od mnoha jiných případů pro mě tudíž svěcení neznámá loučení se seminářem a školou, příchod na nové místo, nové úkoly, nový životní program apod. To z psychologického hlediska trochu brání prožívat a pozorovat změnu nějak intenzivně. Ale že by bylo vše „jako dřív“, to samozřejmě ne. Konec konců on už pouhý fakt, že se už nemusím strachovat, jak to s tou primicí jednou dopadne a jak moc budu nervózní, působí citelnou úlevu (znovu se usmívá).

Každý člověk, jezuita nevyjímaje, by se měl naučit také relaxovat. Máš nějaké záliby?

Jsou to takové ty klasické položky: „četba, hudba, sport“. Rád jezdím na kole a běhám v hezkém rozlehlém listnatém lese, který tady ve Frankfurtu máme hned za humny, protože naše kolej je na kraji města – a naštěstí na tom správném konci. To je opravdu k nezaplacení. Kromě toho o prázdninách plavu a chodím po horách, když je to možné. Nejsem vyhraněný typ, a proto nemám ani nějakou velkou vyhraněnou zálibu. Jednu konkrétnější věc, kromě těch jmenovaných výše, ale přece jen zmínit můžu: pořizování, úpravu a prezentaci digitálních fotografií. Kdo to dělá, ví, že na další koničky už pak mnohdy čas ani nezbývá, protože digitální fotoaparáty umožňují pořizovat tisíce fotografií a moderní počítače pak umožňují dělat u každé z nich neomezený počet úprav a výsledky prezentovat v mnoha různých formách.

Máš už představu, jaká činnost tě po studiích čeká?

Ještě to určeno není a já sám nic výrazně neupřednostňuji. Blízká by mi byla práce se studenty nebo třeba i ve farnosti.

Rozhovor připravil Jan Regner SJ

Společenství v Caravita

V centru starého Říma, jen pár kroků od známého jezuitského kostela sv. Ignáce, stojí barokní oratoř sv. Františka Xaverského ze 17. století, zvaná Caravita. Kdysi v ní mladý Mozart jednou hrál na varhany, dnes je místem, kde se člověk může setkat s paradigmatem liturgie obnovené po Druhém vatikánském koncilu.

Již téměř deset let tento malý architektonický klenot sdružuje anglicky hovořící katolíky žijící ve Věčném městě. Přicházejí sem proto, že tu mohou vyslechnout dobré kázání, slyšet výborně provedenou hudbu, zažít plnou účast laiků na liturgii a nalézt místo, o němž mohou říci, že je jejich duchovním domovem. Každý týden při nedělní mši v 11 hodin tam člověk může potkat lidi z téměř dvaceti různých zemí světa z většiny kontinentů. Jedná se o novináře, diplomaty, mezinárodní obchodníky, profesory i studenty, vždy přichází i pár Italů.

Na prahu milenia

Od roku 1925 sloužila oratoř jako liturgický prostor jen příležitostně. Až na konci století se jezuité vyučující na Gregoriánské univerzitě rozhodli vrátit do oratoře život. Tak od roku 2000 začal jezuita Keith Pecklers pravidelně sloužit v Caravita anglickou mši svatou. Spolu se třemi dalšími kněžími, které přizval, aby mu

pomáhali v pastorační službě, přemýšleli, jaký charakter by měly bohoslužby v Caravita mít. Bylo jasné, že nemá jít jen o další mši v angličtině, jichž se v Římě nabízí řada. Nakonec se rozhodli, že zaměří poslání oratoria obzvláště na plné rozvinutí křesťanských závazků všech věřících. Zvláštní důraz je přitom kladen na roli žen v církvi. Jsou pro to i dobré historické důvody. „Oratoř byla postavena v r. 1632 jako dům, který měl zastřešovat aktivitu devíti laických bratrstev, z nichž jedním byla i ženská konfraternita,“ říká pater Pecklers. Tato bratrstva byla předchůdci dalších laických náboženských skupin a sodalit, jako jsou dnešní Společenství křesťanského života, a byla založena k podpoře zvláštních děl křesťanské charity, jako byla péče o nemocné, bezdomovce nebo uvězněné. „Naším záměrem mj. bylo, pokusit se tímto způsobem přiblížit k těm, kdo léta nebyli v kostele a žili jen na okraji života církve,“ dodává pater Pecklers.

Prostor ke sdílení

Současné uspořádání interiéru v oratoři Caravita bylo záměrně navrženo tak, aby pomáhalo vtáhnout všechny účastníky bohoslužeb do dění kolem stolu Páně. Pater Pecklers, který pochází z New Jersey a v Římě vyučuje liturgii na Gregoriánské univerzitě a na Liturgickém institutu sv. Anselma, k tomu uvádí: „Když jsem začal přemýšlet, jak by prostor kolem oltáře mohl vypadat, rozhodl jsem se pro uspořádání typické pro mnišský chór, s židlemi po levé a pravé straně oltáře, se sedadlem předsedajícího na jednom konci a s ambonem na konci druhém.“ Když itaští návštěvníci občas nahlédnou masivními zelenými vraty dovnitř oratoře, často se udiveně ptají: „To je katolický kostel?“ Odpověď na tuto otázku jim dává sám dřevěný nábytek, který pro oratoř Caravita ručně zhotovili členové ekumenické mnišské komunity v Bose na severu Itálie.

Ekumenický rozměr

Ekumenický aspekt je podstatnou součástí společenství v Caravita od počátku jeho znovuoživení na prahu 21. století. Toto katolické společenství navázalo pevné přátelské svazky s blízkým Anglikánským střediskem, jež v Římě oficiálně zastupuje canterburského arcibiskupa. Každý měsíc se tam koná ekumenická večerní modlitba, na níž se účastní anglikáni, katolíci, metodisté a luteráni žijící ve Věčném městě. Každý rok též katolické společenství z Caravita a spo-

lečenství z anglikánské farnosti Všech svatých zahajují Svatý týden společným žehnáním ratolestí na Květnou neděli – poté každé společenství zvlášť směřuje v procesí do svého kostela slavit bohoslužby.

Mnozí nekatoličtí křesťané, včetně bývalého arcibiskupa z Canterbury lorda George Careyho, též vystoupili v Caravita v rámci pravidelného přednáškového cyklu nazvaného *Conversazioni*. Se svými příspěvky na něm vystoupila též řada prominentních katolických řečníků, od biskupů z misijních oblastí celého světa po úředníky z vatikánských dikasterií. Kanada'n Mons. Donald Bolen, který řadu let působil v Papežské radě pro jednotu křesťanů, byl též členem pastoračního výboru v Caravita.

Přitažlivá liturgie

Dnes jsou vedle otce Keitha Pecklerse SJ dalšími kněžími sloužícími společenství v Caravita otec Mark Francis CSV, generální představený kleriků sv. Viatora, otec James Hentges OSC, asistent generálního představeného Řádu svatého Kříže, a otec Don LaSalle SMM, generální vikář montfortiánských misionářů. Pecklers popisuje filozofii liturgického slavení v Caravita následovně: „Pokoušíme se uvést ve skutek reformu 2. vatikánského koncilu co nejlépe. Dbáme o dobrý zpěv, do nějž zapojujeme všechny zúčastněné. Při okouřování je každý incensován, při přijímání podáváme každému kalich s krví Páně. Chceme,

aby římský ritus zazněl v plnosti jeho výrazových prostředků. Někdo by řekl, že jde o styl víc klasický než ‚současný‘ – hodně kadidla, procesí, liturgických oděvů. Ale podle nás je to styl zejména velmi lidský.“

Pecklersova vize liturgie rozhodně přitahuje řadu obyvatel Říma. K vysoké úrovni nedělních bohoslužeb přispívají též laici, kteří považují společenství v Caravita za své. Jedna skupina dobrovolníků složená z hudebníků pečuje o hudební program bohoslužeb, druhá skupina se věnuje přípravě liturgie a též ostatní pomáhají vytvářet klima společenství. Jedním z vítaných rysů společen-

ství v Caravita bývá též setkání po nedělní mši nad něčím k pití a k zakousnutí, které se schází v atriu oratoře. Často je to příležitost k navázání nových přátelství nebo k setkání s návštěvníky z rozličných částí světa, kteří se právě zastavili ve Věčném městě.

Příští rok oslaví společenství v Caravita deset let své existence. Po pořízení nových židlí a oltáře je jeho dalším dlouhodobým záměrem pořízení kvalitních varhan. Avšak důležitější je to, že i bez těchto vymožeností společenství vzkvétá.

Robert Mickens

*Z magazínu Company, jaro 2009 přeložil
a upravil Petr Havlíček SJ*

Nedělní bohoslužba v oratoři Caravita
(Foto Tom Rochford)

Příběh Boží věrnosti

František Mikulášek
Za zdi a bez zdi
 Praha, Řád 2009, 135 s.
 ISBN 978-80-86673-17-2

Nakladatelství Řád nyní nabízí čtenářům druhé vydání paměti jezuita Františka Mikuláška (1913–1993). V poválečném prostředí církve byl znám nejprve jako apoštol mládeže a redaktor *Dorostu*, pak byl spolu s dalšími jezuita F. Šilhanem a A. Kajprem „počten“ zařazením do monstrprocesu s představiteli řádů na jaře 1950, a později v období Pražského jara působil jako šéfredaktor *Katolických novin*.

Název knihy *Za zdi a bez zdi* spolu s ilustrací na obálce vzbuzuje dojem, že autor staví do kontrastu svůj život ve vězení s obdobím života na svobodě. Překvapením však je, že autor určující dělítko spatřuje v „klášterní zdi“ a své vyprávění člení na dobu

„standardního“ řeholního života za zdmi různých řeholních domů a na období „beze zdi“ od jeho zatčení 14. dubna 1950 do doby sepsání knihy v roce 1980. Zdi kláštera podle běžného přesvědčení lidí „venku“ vytvářejí jakousi oázu, chránící před strážněmi syrového života. Sám Mikulášek však tuto zeď po vstupu do jezuitského noviciátu ve třicátých letech vnímal spíše jako omezení a ochuzení. Zpětně ocenil, že když se pak jezuité po roce 1950 ocitli bez štítu ustáleného a strukturovaného komunitního života jako osamělí bojovníci na otevřeném válečném poli a museli čelit komunistickému teroru a šikaně, nacházeli se zároveň v prostředích, kam by se jinak stěží dostali, a vstupovali do kontaktu s lidmi, kteří by se jim jinak velkým obloukem vyhnuli.

Nejen díky líčení tohoto kontrastu jsou vzpomínky patera Mikuláška zajímavé. Cenné jsou i obecnější postřehy a úvahy o omezených možnostech pastorace v období tzv. normalizace. Zejména je však kniha svědectvím o světě, kde platí zákony Boží věrnosti a lidské cti a kde se dobro a zlo neustále dramaticky střetávají.

Václav Dlapka SJ

Zprávy

Praha

■ Na pozvání Centra teologie a umění při KTF UK přijel v polovině května do Prahy německý jezuita Friedhelm Mennekes. Návštěvníky svých dvou přednášek 11. a 13. května seznámil s osobností předního umělce 20. století Josepha Beuyse a jeho vztahem ke křesťanství.

■ V centru české metropole proběhl od 15. do 17. května již druhý ročník Svatojánských slavností. Akci pořádala Duchovní správa kostela sv. Ignáce ve spolupráci s herečkou Janou Radojčícovou a Městskou částí Praha 2. Organizátoři se netají tím, že by rádi znovuoživilo každoroční svatojánské putě v Praze pro širokou veřejnost.

Brno/Jihlava

■ V sobotu 18. dubna přijal z rukou brněnského biskupa Vojtěcha Cikrleho v kostele Nanebevzetí Panny Marie kněžské svěcení jezuita Ladislav Nosek. Následující neděli sloužil novosvěcenec v Jihlavě svou první mši svatou (více v rozhovoru uvnitř čísla).

Řím

■ Jezuita Petr Vacík spolu s deseti dalšími spolubratry z celého světa přijal v úterý 14. dubna v římském jezuitském kostele del Gesù jáhen-

ské svěcení z rukou Piera Mariniho, titulárního arcibiskupa Martirama a bývalého papežského ceremonáře.

■ Kardinál Tomáš Špidlík SJ se 5. května večer vážně zranil ve svém římském domě. Se zlomeninou krčku byl převezen do nemocnice Gemelli, kde na ortopedickém oddělení kliniky prodělal 9. května úspěšnou operaci. Kyčelní kost byla zpevněna kovovou destičkou, naštěstí nebylo nutné použít endoprotézu.

■ Svatý otec Benedikt XVI. jmenoval slovenského jezuitu P. Cyrila Vasila sekretářem Kongregace pro východní církve. Otec Vasil (*1965) léta přednáší v Římě na Papežském východním ústavě, jehož je od r. 2007 rektorem. Biskupské svěcení, spojené s novým úřadem, přijme 14. června v římské bazilice Panny Marie Sněžné.

■ Od 3. do 7. března se konala na jezuitské Gregoriánské univerzitě v Římě konference „Biologická evoluce, fakta a teorie“. Spolupřádala ji univerzita Notre Dame v Indianě u příležitosti 200 let od narození Charlese Darwina a 150 let od publikace jeho hlavního díla O původu druhů.

Jubilea

P. Tomáš Špidlík	Řím	22. 8.	60 let kněžství
P. Ludvík Armbruster	Praha	31. 7.	50 let kněžství
P. Josef Hladiš	Kolín	14. 8.	60 let v Tovaryšstvu
P. Jan Chromeček	Hostýn	14. 8.	60 let v Tovaryšstvu
P. Stanislav Peroutka	Hostýn	14. 8.	60 let v Tovaryšstvu
P. Jan Rybář	Trutnov	14. 8.	60 let v Tovaryšstvu
P. Antonín Vedral	Praha	14. 8.	60 let v Tovaryšstvu
P. Antonín Krejčířík	Velehrad	7. 9.	60 let v Tovaryšstvu
P. Stanislav Richter	Moravec	7. 9.	60 let v Tovaryšstvu
F. Josef Machů	Hostýn	12. 9.	40 let v Tovaryšstvu
P. František Hylmar	Praha	7. 9.	20 let v Tovaryšstvu
P. Robert Wojnowski	Český Těšín	18. 9.	20 let v Tovaryšstvu
P. Ladislav Nosek	Frankfurt n. M.	14. 8.	10 let v Tovaryšstvu
F. Václav Malý	Velehrad	18. 8.	95 let
P. Josef Koláček	Řím	1. 9.	80 let
P. Richard Čemus	Řím	2. 9.	55 let
P. Pavel Gábor	Paříž	21. 9.	40 let
P. Jan Regner	Frankfurt n. M.	10. 7.	35 let

Srdečně blahopřejeme

Seznam podporovatelů od 24. února do 20. května 2009

Alois Andrýsek, Praha; Anna Holíková, Praha; Msgre. Josef Veselý, Opava; Milena Šimková, Praha; Josef Černý, Praha; Alois Koláček, Praha; P. Petr Ovečka SJ, Praha; Radek Pavelka, Bánov u Uherského Brodu; Jarmila Bernardová, Opava; Cyril John, Česká Třebová; Cyril Pazderka, Jihlava; Marta Pavlů, Lomnice u Tišnova; Msgre Vladislav Sysel, Kdyně; Josef Forbelský, Praha; Vojtěch Tomeček, Vnorovy; Vít Kuběna; Jaroslav Eliáš; Jarmila Musilová, Liberec; Jiří David; Miroslava Štěrbová, Třeběchovice pod Orebem; Ing. Jan Zachoval, Brno; Michaela Hřebíčková, Teplice; MUDr. Václav Boček, Písek; Ing. Miloš Homoláč, Praha; Marie Blahová, Hluk; Helena Jírová; Lukáš Pomikálek; Milan František Růžička, Kadaň; Sestry voršilky, Jiřetín pod Jedlovou; Marie Vyhánková; Monika a Petr Mackovi.

Všem dárcům upřímně děkujeme

ZPRÁVA PRO PODPOROVATELE BULLETINU

Vydávání našeho bulletinu můžete finančně podpořit bankovním převodem na účet u LBBW Bank a. s., č. ú. 5076810002/4000, v. s. 104 nebo složenkou typu A, která je přiložena v tomto čísle. Pokud chcete, aby váš dar nebyl anonymní, prosíme, připište do kolonky „Zpráva pro příjemce“ své jméno, příjmení a obec, kde bydlíte. Všechny dobrodince zahrnujeme s vděčností do svých modliteb.

Redakce